

ДО ПИТАННЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОГО МОВЛЕННЯ

Мовлення – це «процес побудови та передачі інформації шляхом використання вербальних та невербальних символів в різних контекстах». Мовлення є важливою частиною вивчення та навчання іноземній мові. Проте викладачі найчастіше використовують вправи на повторення чи запам'ятовування діалогів. Однак сучасний світ вимагає ціллію навчання мовленню ставити покращення комунікативних навичок студентів, бо тільки так студенти зможуть виразити себе та навчитись слідувати соціальним та культурним правилам, необхідним за певних комунікаційних обставин. Під Навчати іноземного мовлення значить навчати студентів:

- відтворювати звуки та звукові моделі іноземною;
- застосовувати правильний наголос в словах та реченнях, мелодику та ритміку іноземної;
- обирати відповідні слова та речення згідно соціальному оточенню, аудиторії, ситуації та проблемі;
- дотримуватись логічній та проблемній послідовності;
- використовувати мову як засіб вираження цінностей та суджень;
- відтворювати мовлення швидко та без непотрібних пауз, тобто «вільно».

Більшість викладачів погоджуються, що студенти навчаються мовленню через «інтерацію». Найкращим для досягнення цієї мети є комунікативний підхід в навчанні та вивченні іноземної мови. Тож, коротко кажучи, викладач має створювати таке навчання, коли студенти мають спілкування «як в реальному житті», виконують значимі завдання, що сприяють застосуванню усного мовлення і побудовані на автентичному матеріалі.

Серед основних видів роботи, які сприяють навчанню та розвитку мовлення можна назвати наступні:

Дискусія. Після опрацювання мовного та ситуативного матеріалу можна запропонувати дискусію, ціллю якого може бути: дійти висновку, висловити думку щодо певної події, знайти рішення певної суперечливої проблеми. Наприклад, “People learn best when they read vs. People learn best when they travel”. Перед початком дискусії викладач: а) має визначити її ціль, щоб не перетворювати дискусію на сперечання студентів щодо неважливих деталей; б) поділити клас на групи (по бажанню учасників, або на свій розсуд); в) визначити час для підготовки та виступу кожної групи; г) зазначити умови для визначення переможців. Студенти мають ставити питання, пояснювати думки, висловлювати підтримку/непогодження з певною думкою тощо.

Рольова гра. Студентам пропонується певна ситуація та соціальні ролі в ній. Наприклад: «You are David, you go to the doctor and tell him what happened last night, and...» Такий вид роботи має певні переваги: мотивує студентів, тому що це – розвага; підвищує самовпевненість студентів, так як у грі студент виконує роль, тож не ототожнюється з персонажем.

Відтворення недостатньої інформації. Приклад роботи в парах. Кожен має часткову інформацію, і, працюючи в парі, студенти мають відтворити повну картину та знайти рішення проблеми. Така діяльність ефективна в сенсі надання кожному можливості і необхідності розмовляти.

Мозковий штурм. Студенти висловлюють думки на запропоновану тему в рамках визначеного часу. Такий вид роботи корисний для тренування швидкості в напрацюванні та висловлюванні думки. Так як такий вид роботи не містить критики виступів, це дає можливість студентам бути відкритими в своїх висловлюваннях.

Розповідь. Студентам можна запропонувати переказати історію, яку вони почули раніше, або створити свою власну. Розвиває творче мислення; допомагає студентам навчитись

розповідати, дотримуючись формату: початок, кульмінація, завершення; описувати, характеризувати персонажі.

Співбесіда. Студентам пропонується провести співбесіду(інтерв'ю) на задані теми з різними людьми. Така практика дає можливість студентам тренуватись в навичках діалогічного мовлення, що є корисним в реальному житті і допомагає соціалізації студентів.

Завершення розповіді. Приємна діяльність для всієї групи. Наприклад, викладач починає історію і зупиняється через 4-5 речень. Кожен студент продовжує історію, маючи волю додавати персонажі, події тощо (кількість речень кожного автора визначається заздалегідь).

Доповідь. Студенти отримують завдання опанувати інформацію (з певного джерела чи за певною проблематикою) самостійно і підготувати доповідь для групи. Після презентації інформації класі доповідач може поставити декілька питань до аудиторії з приводу почутого; кожен зі слухачів може поставити питання до доповідача, чи доповнити інформацію по темі.

Розповідь по малюнку (малюнках). Студенти можуть бути поділеними на групи, кожна отримує свій малюнок. Спочатку малюнок обговорюється всередині групи. Потім один студент з кожної групи представляє остаточну історію. Варіантом такої роботи може бути завдання знайти розбіжності в схожих малюнках. Така діяльність розвиває творчі здібності, уяву та мовні навички студентів.

Практичні поради викладачам іноземної мови при навчанні усного мовлення можна сформулювати наступним чином:

- надавайте максимум можливостей студентам для усного мовлення, створюючи ситуації, використовуючи автентичний матеріал і завдання;

- намагайтесь залучати всіх студентів до мовної діяльності на кожному занятті;

- скорочуйте час свого мовлення. Подовжуйте час мовлення студентів;

- не скупіться на позитивні коментарії відповідей студентів;

- ставте питання, що провокують мовлення, наприклад:»What do you mean? How did you reach that conclusion?»

- не виправляйте помилки промовляння часто, це не має збивати студента з теми;

- намагайтесь спілкуватись зі своїми студентами іноземною не тільки на заняттях, але, при нагоді, позааудиторно;

- під час виконання завдання студентами рухайтесь по аудиторії, підходячи до всіх студентів, аби кожен міг звернутися до вас по допомогу, не привертаючи увагу решти студентів;

- надавайте студентам та опрацьовуйте з ними лексичний матеріал, необхідний для завдань з розвитку мовлення, заздалегідь.;

- визначайте мовні труднощі кожного студента уважно та намагайтесь допомогти їх усуненню особистісними завданнями.

Навчання мовленню дуже важлива частина вивчення іноземної мови. Вміння вільно спілкуватись іноземною мовою – запорука успіху не тільки в навчанні, а й в подальшому житті. Тож викладачі іноземної мови мають приділяти увагу навчанню студентів іноземного мовлення. Запропоновані види роботи та практичні поради в їх організації зроблять студентів активнішими, а процес навчання цікавішим та ефективнішим.

Список використаних джерела

1. Celce-Murcia. M. 2001. Teaching English as a Second or Foreign Language (3rd ed). USA: Heinle&Heinle.

2. McDonough, J. and C. Shaw. 2003. Materials and Methods in ELT: a teacher's guide. Malden, MA; Oxford: Blackwell.

3. Nunan, D., 2003. Practical English Language Teaching. NY:McGraw-Hill.

4. Skehan, P. 1998. A Cognitive Approach to Language Learning. Oxford UniversityPress